

अप्रयाणि (3. अ + प्र^० von या) f. das Nichtfortgehen (als Drohung) Kāc. zu P. 8, 4, 29. (vgl. 3, 3, 112.) **अप्रयाणिस्ते भूयात्** dass du nicht fortgehst! Vop. 26, 196.

अप्रयाणि oder **नि** (3. अ + प्र^० von या im caus.) f. das nicht-fortgehen-Lassen (als Drohung) P. 8, 4, 30, Sch. Vgl. 3, 3, 112.

अप्रयावम् (von 3. अ + प्रयाव [von यु mit प्र]) adv. ununterbrochen: **अप्रयावम् भरतो ऽश्वयेव तिष्ठते घासमस्मै** VS. 11, 75.

अप्रयुक्त (3. अ + प्र^०) adj. unablässig, sorgfältig, achtsam, bes. in Verbindung mit verb. des Hütens: **अप्रयुक्तप्रयुक्तद्वारे शिवेर्भनः पायुभिः पाहि शुभैः** RV. 1, 143, 8. 106, 7. 2, 11, 8. 3, 3, 6. 10, 4, 7. 17, 5. 66, 13.

अप्रयुत (3. अ + प्र^०) adj. unveränderlich, stätig: **वं विंक्षो सुमतिं वि-अप्रयुतमप्रयुतामेवयावो मतिं दाः** RV. 7, 100, 2.

अप्रयुवन् (3. अ + प्र^०) adj. achtsam: **परिषे तोकं तनये पतृभिष्टमदृष्टे-रप्रयुवभिः** RV. 6, 48, 10.

अप्रलम्बम् (von 3. अ + प्रलम्ब) adv. ohne Zögern, rasch HAL. im ÇKDr.

अप्रवीत (3. अ + प्र^०) adj. unbelegt, unbefruchtet: **यदप्रवीता दधते कृ-गर्भं सद्यश्चिञ्जातो भवसीडे हतः** RV. 4, 7, 9. ÇAT. Br. 4, 3, 8, 3. 5, 3, 1, 11. KĀTJ. Çr. 7, 6, 14. 13, 4, 16. 15, 9, 5. 22, 9, 13.

अप्रवृद्ध (3. अ + प्र^०) adj. अप्रवृद्धो वृषकृतो रथः gaṇa pravṛḍḍaḍi.

अप्रवेद (3. अ + प्र^०) adj. f. आ verschwiegen, von Himmel und Erde ÇAT. Br. 1, 9, 1, 5. Nach Śi. schwer zu finden, zu erlangen.

1. **अप्रशस्त** (3. अ + प्र^० von शस्) adj. 1) *ruhlos, des Lobes entbehrend, dem ein Makel anhängt*: **अप्रशस्ता इव स्मसि प्रशस्तिमम्ब नस्कृधि** RV. 2, 41, 6. **विश्वस्मात्सीमधुना ईन्द्र दस्युन्विशो दासीरकृणोरप्रशस्ताः** 4, 28, 4. **विभीतकश्चाप्रशस्तः संवृतः कलिसंश्रयात्** N. (Bopp) 20, 41. — 2) *nicht gutgeheissen, verboten*: **अप्रशस्तं निशि स्नानं रक्षिरन्यत्र दर्शनात्** PAR.Ç. im ÇKDr. **अप्रशस्तं** (was nicht in's Wasser geworfen werden darf) तु कृत्वाप्सु M. 11, 255.

2. **अप्रशस्त** (3. अ + प्र^० von शास्) adj. ungehorsam, ungelehrt: **पाति मित्रावरुणावव्याच्चयत ईर्मयो अप्रशस्तान्** RV. 1, 167, 8.

अप्रकृत (3. अ + प्र^०) adj. unbebaut (vom Erdboden) AK. 2, 1, 5.

अप्रकृन् (3. अ + प्र^०) adj. nicht beschädigend: **त्यमु वो अप्रकृणं गृणीषे शवसस्पतिम्** RV. 6, 44, 4.

अप्रकृत् (3. अ + प्र^० von कृि) adj. nicht angetrieben, nicht ausgesandt: **हृतौ** AV. 6, 29, 2. **प्रकृतारम्प्रकृतम्** RV. 8, 88, 7.

अप्राप्य (3. अ + प्रा^०) adj. untergeordnet AK. 3, 2, 9.

अप्राण (3. अ + प्राण) adj. ohne Athem, unbelebt AV. 8, 9, 9. ÇAT. Br. 3, 3, 2, 19. 10, 4, 2, 2. 13, 7, 1, 9. 14, 6, 8, 8.

अप्राणात् (3. अ + प्रा^०, part. praes. von अन् mit प्र) adj. nicht athmend AV. 10, 8, 11.

अप्राणिन् (3. अ + प्रा^०) adj. unbelebt M. 4, 117. 9, 223.

अप्रामिसत्य (अप्रामि [अ + प्रामि von मी mit प्र] + सत्य) adj. unabänderlich (ewig) wahr: **अप्रामिसत्य मधवत्तयेदंस्दिन्द्र कृत्वा यथा वशः** RV. 8, 50, 4.

अप्रायु (3. अ + प्रायु von यु mit प्र; Padap. अप्रऽप्रायु, s. aber अप्रयावन्, अप्रयुत u. s. w.) adj. unablässig, stätig: **अप्रायुवो रन्तितारः** RV. 1, 89, 1. यज्ञाः 8, 24, 18.

अप्रायुस् (3. अ + प्रायुस्) adj. nicht nachlassen, eifrig: (अप्रिः) नक्तं यः सुदर्शितो दिवोतरादप्रायुषे दिवोतरात् RV. 1, 127, 5. — Vgl. अप्रायु.

अप्रिय (3. अ + प्रिय) 1) adj. unlieb, widerwärtig AK. 3, 4, 12. वृश्ते ऽस्याप्रियो धातृव्यः AV. 8, 10, 5, 1. 6, 26. 12, 1, 30. ÇAT. Br. 1, 6, 1, 12. 3, 4, 2, 3. 14, 4, 2, 22. TAITT. Up. 3, 10, 4. M. 4, 138. 8, 173. **पाणिप्राकृत्य** — **नाचरेत्किंचिदप्रियम्** 8, 156. Daç. 2, 30. **अप्रियवादिनी** M. 9, 81. **आगिन्** BRĀHMAN. 1, 14. **प्रियाप्रिय** sg. Angenehmes und Widerwärtiges Hit. I, 11. — 2) m. a) *Feind* M. 6, 62. 79. **आदानमप्रियकर्म** 7, 204. — b) *N. pr. eines Jaksha* BURN. Intr. 236. — 3) f. *या* N. eines Fisches, *Silurus pungentissimus*, ÇABDAR. im ÇKDr. (vgl. AK. 1, 2, 3, 25.).

अप्रेतराजसी f. N. einer Pflanze, *Ocimum sanctum*, RATNAM. im ÇKDr. — Var. von **अप्रेतराजसी**.

अप्रेमन् (3. अ + प्रे^०) adj. unfreundlich AK. 3, 4, 227.

अप्रेषिवस् (3. अ + प्रे^०, part. perf. von वस् mit प्र) adj. nicht weggegangen, verweilend RV. 8, 49, 19.

अप्लव (3. अ + प्लव *Schiff*) adj. f. आ ohne Schiff: **गन्धोर्मप्लवा इव न तरेयुरातयः** AV. 19, 50, 3. **चित्तार्णवगतः पारं नाससादाप्लवा यथा** R. 3, 4, 22. **किं मां न त्रापसे मयामप्लवे शोकसागरे** 27, 10.

अप्लो (NAIGH. 4, 3. und 5, 3: **अप्लो**) f. N. einer Krankheit NIR. 6, 12. **अमीधो चित्तं प्रतिलोभयती गृह्णाणाङ्गान्यधे परेहि** RV. 10, 103, 12. **कृत्स्नापि ते अङ्गैः यो ऽध्वमन्तरोदरात् । यद्वो ऽमृतात्तमनो ब्रह्मिर्निर्गमामहे ॥** AV. 9, 8, 9.

अप्सरःपति (अप्सरस् + पति) m. der Gebieter der Apsaras, ein Bein. Indra's H. 173.

अप्सरसम् oder **अप्सरौ** (H. 183, Sch. ÇABDAR. im ÇKDr. **अप्सरौ** AV. 4, 38, 1. 3. **अप्सराणाम्** R. 1, 43, 34. **अप्सरौ** यस् AV. 7, 109, 2. **अप्सरौ** सु 2, 2, 3.) f. N. weiblicher Wesen geisterhafter Art, deren Sitz in den Lüften ist. Sie sind die Weiber der Gandharva, haben die Fähigkeit sich zu verwandeln, lieben das Würfelspiel und verleihen Spielglück. Nach dem AV. sind die Apsaras wie andere gespenstische Wesen gefürchtet und wird Zauber gegen sie angewandt; insbesondere weil sie Wahnsinn verursachen können (im Anschluss hieran wohl ihre spätere Liebesverführungskraft). **अप्सरसो गन्धर्वाणां मृगाणां चरणे चरन्** RV. 10, 136, 6. **समुद्रिया अप्सरसो मनीषिणमासीना अत्तरम् सोमनन्तरम्** 9, 78, 3. **अप्सरसः सद्यमादं मदति कृविधानमन्तरा सूर्यं च** AV. 7, 109, 3. 12, 1, 23. **ज्ञाया इदो अप्सरसो गन्धर्वा पतयो यूयम्** 4, 37, 12. 11, 9, 15. 16. 14, 2, 35. RV. 10, 123, 5. VS. 18, 38. fgg. 24, 37. 30, 8. **उद्दिन्दतो संजयतीमप्सरौ सायुद्विनीम्** AV. 4, 38, 1. **अन्तकोमाः** 2, 2, 5. 4, 37, 1. fgg. 7, 109, 2. 8, 5, 13. 12, 1, 50. 14, 2, 9. **मनोमुक्तः** 2, 3, 5. 6, 111, 4. 130, 1. fgg. **तद् ता अप्सरस आतयो भूवा परिपल्विरे** ÇAT. Br. 11, 3, 1, 4. Die acht ersten Bücher des RV. thun der Apsaras und unter ihnen der Urvaci nur an einer Stelle Erwähnung, im Anfange eines Vasishṭha-Liedes 7, 33, 9. 12; auch die letzten Bücher nur selten. Die VS. (15, 15—19. Vgl. ÇAT. Br. 9, 4, 1, 2. fgg.) kennt folgende Namen: Anumlokanti, Urvaci, Krastusthalā, Ghṛtāki, Puṇḍikasthalā, Pūrvakitti, Pramlokanti, Menakā, Sahaḡanjā. AV. 16, 118, 1. 2. werden genannt: Ugraḡit, Ugraṃpaçā, Rāṣṭrabhṛt. In der RV. ANUKA. zu 9, 104. 103: die zwei Çikhaṇḍini, in ÇAT. Br. 13, 3, 4, 13: Çakuntalā, 3, 4, 1, 22.